

SAYI : 2019/10401-S.15993
BAŞVURU NO : 2019/8908
KARAR TARİHİ : 18/10/2019

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :
BAŞVURUYA KONU İDARE : FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
BAŞVURUNUN KONUSU : Başvuranın disiplin cezasının kaldırılması talebi hakkında.
BAŞVURU TARİHİ : 26/04/2019

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1) **Kurumumuza 26/4/2019 tarihinde e-başvuru yoluyla yapılan başvuruda, ...**, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi olduğunu, 11/1/2019 tarihinde girmiş olduğu İktisat 1 dersi final sınavı esnasında fiziksel hareketleri nedeniyle kopya çektiği iddiasıyla kendisine kınama cezası verildiğini ve bu sebeple bursunun kesildiğini, kopya çektiği iddiasıyla sınavının geçersiz sayıldığını, açılan soruşturma sonunda konu olayın içinde bulunan diğer öğrenciye herhangi bir işlem yapılmadığını belirterek konu hakkında gerekli incelemelerin yapılarak disiplin cezasının silinip bursunun tekrar verilmeye başlanmasını talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2) Kurumumuzun 27/9/2019 tarihli bilgi ve belge isteme yazısına cevaben, Fatih Sultan Vakıf Üniversitesi Rektörlüğünün ... sayılı yazısı ve eklerinde, özetle;

2.1) Başvuranın HUK115 İktisat I dersi final sınavında kopya çekme eylemi olarak değerlendirilen davranışı kapsamında disiplin soruşturması yürütüldüğü, bu kapsamda yürütülen soruşturmanın nihayete erdirildiği,

2.2) Başvuranın kopya çekme eylemi ile ilgili olarak Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nin 51/d maddesi gereğince, "sınavlarda kopyaya teşebbüs etmek" suçundan dolayı "KINAMA" cezası ile cezalandırıldığı, anlaşılmaktadır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3) Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74'üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında; "Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet

Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”,

4) Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 26 ncı maddesinin 1 inci fıkrasında; “Herkes eğitim hakkına sahiptir. Eğitim, en azından ilk ve temel eğitim aşamasında parasızdır. İlköğretim zorunludur. Teknik ve mesleki eğitim herkese açıktır. Yükseköğretim, yeteneklerine göre herkese tam bir eşitlikle açık olmalıdır.”

5) 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun Görevi” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasında; “Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”,

6) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun;

6.1) “Öğrencilerin disiplin işleri” başlıklı 54 üncü maddesinde; “Soruşturma, yetkiler ve cezalar: a. Yükseköğretim kurumları içinde veya dışında yükseköğretim öğrenciliği sıfatına, onur ve şerefine aykırı harekette bulunan, öğrenme ve öğretme hürriyetini, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kısıtlayan, kurumların sükun, huzur ve çalışma düzenini bozan, boykot, işgal ve engelleme gibi eylemlere katılan, bunları teşvik ve tahrik eden, yükseköğretim mensuplarının şeref ve haysiyetine veya şahıslarına tecavüz eden veya saygı dışı davranışlarda bulunan ve anarşik veya ideolojik olaylara katılan veya bu olayları tahrik ve teşvik eden öğrencilere; eylem başka bir suç oluşturursa bile ayrıca uyarma, kınama, bir haftadan bir aya kadar veya bir veya iki yarıyıl için kurumdan uzaklaştırma veya yükseköğretim kurumundan çıkarma cezaları verilir. b. Bir fakülte, enstitü veya yüksekokulun içinde veya dışında öğrencilerin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı soruşturma yapmaya ve doğrudan gerekli cezayı vermeye veya disiplin kuruluna sevk etmeye ilgili fakülte dekanı, enstitü veya yüksekokul müdürü yetkilidir. c. Disiplin soruşturmasına, olay öğrenilince derhal başlanılır ve soruşturma engeç onbeş gün içinde sonuçlandırılır. d. Hakkında kovuşturma yapılan öğrenciye sözlü veya yazılı savunma hakkı verilir. Tanınan süre içinde savunma yapmayan öğrenci bu hakkından vazgeçmiş sayılır. e. Disiplin cezaları, ilgili öğrenciye yazı ile bildirilir. Durum, öğrenciye burs veya kredi veren kuruluşa ve Yükseköğretim Kuruluna duyurulur. Yükseköğretim kurumundan çıkarma kararlarına karşı onbeş gün içinde üniversite yönetim kuruluna itiraz edilebilir. Cezalar öğrencinin dosyasına ve siciline işlenir. f. Bu maddeye göre yapılacak işlemler sırasında gerekirse öğrenciye, bağlı bulunduğu öğretim kuruluşunda, ilan yoluyla tebligat yapılabilir. g. Yükseköğretim kurumundan çıkarma kararı bütün yükseköğretim kurumlarına, Yükseköğretim Kurulu, emniyet makamları ve ilgili askerlik şubelerine bildirilir.”

7) 18/08/2012 tarih ve 28388 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin;

7.1) “Kınama cezasını gerektiren disiplin suçları” başlıklı 5 inci maddesinde; “(1) Kınama cezasını gerektiren eylemler şunlardır;

- a) Yükseköğretim kurumu yetkililerince istenilen bilgileri eksik veya yanlış bildirmek,
- b) Ders, seminer, uygulama, laboratuvar, atölye çalışması, bilimsel toplantı ve konferans gibi çalışmaların düzenini bozmak,
- c) (Değişik:RG-7/11/2013-28814)² Yükseköğretim kurumu içinde izinsiz olarak bildiri dağıtmak, afiş ve pankart asmak,

- ç) Yükseköğretim kurumunca asılmış duyuruları, program ve benzerlerini koparmak, yırtmak, değiştirmek, karalamak veya kirletmek,
d) Sınavlarda kopyaya teşebbüs etmek.”

7.2) “Soruşturma açmaya yetkili amirler” başlıklı 12 nci maddesinde; 12 nci maddesinde;
“(1) Disiplin soruşturması açmaya yetkili amirler şunlardır;

- a) Fakülte öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı dekan,
b) Enstitü öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı enstitü müdürü,
c) Yüksekokul ve meslek yüksekokulu öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı müdürü,
ç) Konservatuvar öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı konservatuvar müdürü,
d) Müşterek alan veya mekanlarda toplu öğrenci eylemleri ile ilgili olarak üniversite rektörleri.

(2) Soruşturma açmaya yetkili amirler, soruşturmayı bizzat yapabilecekleri gibi soruşturmacı veya soruşturmacılar tayini suretiyle de yaptırabilirler; gerekli gördükleri takdirde başka bir yükseköğretim kurumundan soruşturmacı görevlendirilmesini de talep edebilirler.”

7.3) “Soruşturmanın yapılış şekli” başlıklı 14 üncü maddesinde; 14 üncü maddesinde; “(1) Soruşturmanın gizliliği esastır.

(2) Soruşturmacı tanık dinleyebilir, keşif yapabilir ve bilirkişiye başvurabilir. Soruşturma işlemleri bir tutanakla tespit olunur. Tutanak; işlemin nerede ve ne zaman yapıldığı, işlemin mahiyeti, kimlerin katıldığı, ifade alınmış ise soruları ve cevapları belirtecek şekilde düzenlenir ve soruşturmacı, katip, ifade sahibi ve varsa keşif sırasında hazır bulunanlarca imzalanır. İfade alınırken tanığa ve bilirkişi tayini durumunda bilirkişiye yemin ettirilir; tanığın hüviyeti, adresi ve benzeri açıklayıcı bilgiler belirtilir.

(3) Yükseköğretim kurumlarının personeli, soruşturmacıların istedikleri her türlü bilgi, dosya ve başka belgeleri hiçbir gecikmeye mahal bırakmaksızın verirler ve istenecek yardımları yerine getirirler.

(4) Soruşturmacı, hakkında soruşturma açılan kişi ve eylemlerle sınırlı olmak üzere soruşturmayı yürütür ve tamamlar. Soruşturma esnasında soruşturulan eylemin dışında başka disiplin suçlarının işlendiğini veya aynı suç kapsamında başka kişilerin soruşturmaya dahil edilmesi gerektiğini tespit eden soruşturmacı, durumu yetkili mercie bildirir.

(5) Öğrencinin, disiplin suçunu işledikten sonra yükseköğretim kurumu içinde yer değiştirmesi veya yükseköğretim kurumunu değiştirmiş bulunması veya yükseköğretim kurumundan her ne sebeple olursa olsun ayrılmış olması, soruşturma açılmasına, devamına ve gerekli kararların alınmasına engel teşkil etmez.

(6) Soruşturmacılar; zaruri gördükleri takdirde soruşturma süresince, soruşturulan öğrencilerin yükseköğretim kurumu binalarına girmesinin yasaklanması hususunda karar verilmesini disiplin soruşturmasını açmaya yetkili merciden isteyebilirler.”

7.4) “Savunma hakkı” başlıklı 15 inci maddesinde; “(1) Hakkında disiplin soruşturması açılan öğrenciye isnat edilen suçun neden ibaret olduğu, savunmasını yapacağı tarihten en az yedi gün önce yazılı olarak bildirilir. Bu yazıda; öğrenciden belirtilen gün, saat ve yerde savunmasını yapmak üzere hazır bulunması istenilir.

(2) Savunma yapmak üzere gelen kişi, savunmasını sözlü olarak yapabileceği gibi yazılı olarak da sunabilir. Yazılı savunma sunulduktan sonra soruşturmacı öğrenciye ek sorular yöneltebilir.

(3) Öğrenciye gönderilecek davetiyede; çağrıya özürsüz olduğu halde uymadığı veya özrünü zamanında bildirmediği takdirde, savunmadan vazgeçmiş sayılacağı ve diğer delillere dayanılmak suretiyle hakkında gerekli kararın verileceği belirtilir.

(4) Geçerli bir özür bildiren veya mücbir sebep dolayısıyla davete uymadığı anlaşılan öğrenciye uygun bir süre verilir. Tutuklu öğrencilere savunmalarını yazılı olarak gönderebilecekleri bildirilir.

(5) Soruşturma öğrencinin kendini gereği gibi savunmasına imkân verecek şekilde yürütülür.”

7.5) “Soruşturma raporu” başlıklı 16 ncı maddesinde; “(1) Soruşturma sonuçlandığında bir rapor düzenlenir. Raporla soruşturma onayı, soruşturmaya başlama tarihi, soruşturulanın kimliği, isnat edilen suç konuları, soruşturmanın safhaları, deliller ve alınan savunma özetlenir. Isnat edilen suçun sabit olup olmadığı tartışılır ve gerekli disiplin cezası teklif edilir. Soruşturmayla ilgili belgelerin asıl veya suretleri bir dizi pusulasına bağlanarak rapora eklenir. Soruşturma raporu, dosya ile birlikte soruşturmayı açan mercie tevdi edilir.”

7.6) “Disiplin cezası verilirken dikkat edilecek hususlar” başlıklı 23 üncü maddesinde; “(1) Disiplin cezalarını vermeye yetkili amirler ile disiplin kurulları bu cezalardan birini verirken, disiplin suçunu oluşturan eylemlerin ağırlığını, soruşturulan öğrencinin daha önce bir disiplin cezası alıp almadığını, davranış, tavır ve hareketlerini, işlediği fiil ve yaptığı hareket dolayısıyla pişmanlık duyup duymadığını dikkate alırlar.”

hükümleri yer almaktadır.

IV. KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER’İN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

8) Başvuranın iddiaları, İdarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirilerek hazırlanan “Tavsiye Kararı Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

9) Kurumumuza 26/4/2019 tarihinde e-başvuru yoluyla yapılan başvuruda, ..., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi olduğunu, 11/1/2019 tarihinde girmiş olduğu İktisat 1 dersi final sınavı esnasında fiziksel hareketleri nedeniyle kopya çektiği iddiasıyla sınavının geçersiz sayıldığını, yürütülen soruşturma sonucunda kendisine kınama cezası verildiğini ve bu sebeple bursunun kesildiğini, kopya çektiği iddiasına konu olayın içinde bulunan diğer öğrenciye herhangi bir işlem yapılmadığını belirterek konu hakkında gerekli incelemelerin yapılarak disiplin cezasının silinip bursunun tekrar verilmeye başlanmasını talep etmektedir.

10) Başvuru konusuna ilişkin Kurumumuza gönderilen bilgi ve belgelerin ayrıntılı incelenmesinden; 11/1/2019 tarihli İktisat I dersinin final sınavı esnasında fiziksel hareketler sebebiyle başvuranın sınav kâğıdının alınarak, sınavının geçersiz sayıldığı, bu hususun aynı tarihte Araştırma Görevlisi ..., Araştırma Görevlisi ... ve Araştırma Görevlisi ... tarafından tutulan ve başvuranın da imzaladığı tutanakta; “G101 kodlu sınav salonun saat 16:50 civarından sınav gözetmenliği yaptığımız İktisat I dersi final sınavı devam ederken 1724501087 numaralı ... adlı öğrenci, kendi sol hizasında bulunan bir başka öğrencinin kâğıdına bakmak

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

üzere başını çevirerek ve vücuduyla o yönde bir harekette bulunarak sınav başında “kendi kâğıdınız dışında başka bir kişi ya da kâğıtla temasınız olmasın” şeklindeki duyurumuza konu yasağı ihlal etmiştir.” ifadelerine yer verilerek kayıt altına alındığı görülmektedir.

11) Söz konusu olayın yaşanmasının ardından başvuran hakkında kopya gerekçesiyle disiplin soruşturması başlatılmış, soruşturma kapsamında ilgili Araştırma Görevlileri ile başvuran ve kopya eylemi iddia edilen diğer kişi ....'nin ifadelerine başvurulmuştur. Bu kapsamda;

11.1) Araştırma Görevlisi H.Ç.; “Fakültemiz öğrencilerinden ... numaralı ...'ın tutanakta belirtilen sınav esnasında arkadaşının kâğıdına baktığı tespit edilmiştir. Bunun üzerine Arş. Gör. .... tarafından kâğıdı alınarak sınav gözetmenlerince hakkında tutanak tutulmuştur. Kâğıdı alınırken öğrenci fiziksel müdahalede bulunarak ....'yi engellemeye çalışmıştır. Öğrenci, kopya çekilmesi sebebiyle yapılan uygulamaya karşı agresif söylem ve hareketleriyle sınav düzenini bozmuştur. Tutanaktaki ifadeleri aynen tekrar ederek öğrenci hakkında ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda gereğini arz ederim.” şeklinde;

11.2) Araştırma Görevlisi L.B.Ç.; ... numaralı ...'ın disiplin soruşturmasına ilişkin olarak Dekanlığınızdan talep edilen ifademi yazılı olarak bilginize saygılarımla sunarım. Tarafımızca tutulan tutanakta detayları anlatıldığı üzere öğrencinin çoktan seçmeli bir sınavda kopya çekme teşebbüsü kendisi tarafından da kabul edilmiştir. Öğrencinin kopya çektiğinin tespit anı ve hemen ertesinde, devam etmekte bulunan sınav ortamını olumsuz etkileyecek şekilde agresif tavırlarda (bağırarak konuşma, tarafımı kolumdan tutarak işimi yapmamı engellemesi vs) bulunmasını, öğrenci hakkında süren disiplin soruşturmasında ilgili Komisyon'un bilgisine sunarım. Ayrıca öğrencinin sonraki günlerde hatasından pişmanlık duymak ve utanç yaşamak yerine bize 'daha yumuşak davranmamız, halden anlamamız, görmezden gelmemiz' beklentisini ısrarla dile getirmesi dolayısıyla öğrencinin Hukuk Fakültesinde edinmesi beklenen etik ve ahlaki değerlerden yoksun olduğu hususunun, ilgili mevzuat gereğince öğrenciye verilecek cezanın belirlenmesinde dikkate alınmasını arz ederim.” şeklinde;

11.3) Tanık A. D; "Biz ... ile G 101 nolu anfide birlikte İktisat I sınavına girdik. Sınav salonunda ... benim iki sıra önümde sağ çaprazımda oturuyordu. Ancak aramızda basamaklı koridor bulunuyordu. Ben sınavlarda soruları okuduktan sonra düşünürken dudaklarımı hareket ettiririm. Bu istemsiz harekettir. Bu sınavda da yine ben dudaklarımı kıpırdattığım esnada bir an birisinin bana baktığım hissettim. Bu sefer dikkatimi toplayıp baktığımda hem ...'in bana baktığını hem de hocanın bize doğru geldiğini gördüm. Hoca benimde ...'in de kâğıdını aldı. ... hoca kâğıtları alıp gitmek için döndüğünde, ayağı kalkıp hocadan kâğıtları almak için yeltendi. Fakat hoca onu dinlemedi ve kâğıtları götürdü. Sınavdan çıkarken hoca bana "senin mahcubiyetine ve masumiyetine inanıyorum o yüzden sana tutanak tutmayacağım." dedi. Ben de bunun üzerine arkadaşlarımla yanına gittim." dedi. "... senin kâğıdına baktımı, sen ...in kâğıdına baktınmı, aranızda konuşma

geçtimi?" sorusuna "... 'in benim kağıdına baktığım görmedim. Sadece göz göze geldik ve ben önüme baktım. Ben de ... 'in kağıdına bakmadım. Kaldı ki aramızda ki mesafe bakmaya uygun bir mesafe değildi. Aramızda da hiçbir konuşma geçmedi." şeklinde;

- 11.4) Başvuran ... ise;** "Sınav başlamadan önce hocalarımız bir optik kâğıt ve bir de test sorularının kâğıdı sınıfa dağıttılar. Kâğıtlar dağıtıldıktan sonra sıra üzerinde test sorularının bulunduğu kağıdı soluma, soruları işaretlediği optik kağıdı ise sağıma alarak sınava başladım. Soruların büyük bir kısmını çözdükten sonra onları optiğe işaretledim. Tekrar sınav kağıdına yönelmem için insani bir refleks olarak vücudumu sola çevirdim ve kalan soruları çözmeye devam ettim. Kafamı optikten kaldırıp soruların bulunduğu kağıda bakarken vücudum hayatın olağan akışına son derece uygun bir şekilde sola döndü ancak kafamı, hiçbir şekilde kağıdımın dışında bir yere hele ki herhangi bir arkadaşımın emeğini çalmak üzere katiyen kaldırmadım. 6101 kodlu sınav salonunda eğer dijital kayıt yapan bir sistem mevcut ise, kuruldan ve soruşturmacı hocamızdan ilk talebim bu kaydı incelemesi olacaktır. Sınav devam ederken soruların büyük bir kısmını optiğe işaretleme yaptıktan sonra, sırada solumda bulunan soru kâğıdına yönelmem üzerine gözetmen ....; aramızda koridor bulunan sol arka çaprazımızdaki sırada oturan .. İsimli öğrenciyle kâğıtlarımızı alıp, kopya çektiğimiz iddiasıyla sınavımızın geçersiz sayılacağını söyledi. Ancak ben .... 'nin önünde oturmama, aramızda koridor bulunmasına, kafamı arkaya veya herhangi bir yere çevirmemiş olmama ve kendisiyle sözlü hiçbir temasta bulunmamış olmama rağmen; benim kâğıdım hakkında kurulunuzca muhafaza edilen tutanak tutuldu, sınavım geçersiz sayıldı ve hakkımda disiplin soruşturması açıldı. Arkadaşımın emeğinin zayi edilmesi tabi ki talebim değildir fakat ... isimli öğrencinin kâğıdı hakkında herhangi bir tutanak tutulmadı ve disiplin işleri uygulanmadı. ... ile olaydan daha sonra konuştuğumuzda; gözetmenin kendisine "kendisinin niyetine güvendiği için sınavının geçersiz olmasına sebep olacak tutanağı tutmadığını" belirtmiştir. Zira tarafıma isnat edilen kopya çekme yöntemi karşılıklı bir esasa dayanmaktadır. Şahsım herhangi bir fiziki hareket, yazılı, sözlü, kâğıt veya bilişim yoluyla kopyaya teşebbüs etmediğimi belirtmek isterim. Kuruldan ve soruşturmacı hocamızdan bir diğer talebim ise kopya alışverişinde bulunduğumuz iddia edilen .... ile sınav kâğıtlarımızın mukayese edilmesidir. Soru kâğıdı üzerindeki çıkarımlarım ve çözümlerim de incelendiğinde lehime delil teşkil edeceği kanaatindeyim. Ayrıca soruşturmacı hocamızın Öğrenci Disiplin Yönetmeliği 14. Maddesi gereğince 6101 kodlu sınav salonunda keşif yapmasını, ... isimli öğrencinin de tanık olarak dinlenmesini talep ederim. Kesinlikle kabul anlamına gelmemekle beraber, şayet bir kopya alışverişi olduğu varsayımında, avantajlı konumda bulunan .... 'nin kâğıdı hakkında herhangi bir disiplin işlemi yapılmadığını sınavının geçerli kabul edildiğini tekraren belirtmek isterim. Böyle bir varsayımında dezavantajlı konumda bulunan şahsım olmakla beraber, kopyaya teşebbüs ettiğim iddiasını kesinlikle kabul etmiyorum ve .... 'nin sırasıyla aramızda koridor bulunduğunu ve benim ön sırada olmam gerekçesiyle, iddia edildiği gibi fiziksel hareketlerle kopya çekme teşebbüsünün hayatın olağan akışına uygun olmadığını mantık çerçevesinde naçizane saygıdeğer kurulunuzun takdirine bırakıyorum. Önemle üzerinde durmak isterim ki hakkımda

tutulmuş tutanağa sebep olan kopya alışverişinin karşılıklı biçimde olması gerekmektedir. Zira buna istinaden hakkımda tutanak tutulmuştur. Kesinlikle kabul olmamakla beraber, şayet emek hırsızlığında bulunduğum iddia ediliyorsa karşılıklı olması gereken bu muamele sonucu gözetmenin, neden yalnızca benim kâğıdım hakkında tutanak tutarak geçersiz sayılmasına sebep olduğu da merak konusudur. Aleyhimde delil olarak sunulan işbu tutanakta "kafamı bir başka öğrencinin kâğıdına bakmak üzere kaldırdığım" iddiası sonucu cezalandırılmak istenmekteyim. Türkiye'nin en sıkı sınav güvenlik mevzuatlarına göre bile işbu tutanak ve iddia edilen bu eylem; kopya çektiğim iddiasına tek başına dayanak ve delil teşkil edemeyecektir. Yalnızca bu iddia temelinde tutulan tutanağa göre cezalandırılacak olmam ve alacağım disiplin cezasının kısa vadede öğrenimimin aksamasına, uzun vadede ise meslek hayatımda öngörülemeyecek zararlara sebep olacağı açıktır. Okul sisteminden incelendiğinde bu soruşturmaya sebep olan tutanak sonrası, okul ortalamasının üzerinde seyreden ders başarı durumumda, günlerdir yaşadığım psikolojik tahribat sonucu düşüş meydana gelmiştir, bu durum beni hala da manevi olarak oldukça olumsuz etkilemektedir. Soruşturmacı hocamız tarafından yapılacak gerekli tahkikat netice in okuldaki ders başarı durumum, sosyal faaliyetlere katılımım, hocalarım ve arkadaşlarımla olan ilişkilerimin de öğrenci profilim hakkında fazlasıyla ipucu vereceği kanaatindeyim ve bu hususların göz önünde bulundurulmasını talep ederim. Belirtmek istediğim bir başka husus ise vakıf bünyesinde burslu öğrenci statüsünde öğrenimime devam etmekteyim. Soruşturma sonucu alacağım olası disiplin cezası üniversite burs yönergesi yönetmeliği gereğince bursumun kesilmesiyle sonuçlanabilecektir. Bu sebeple kurulunuzun vereceği karar eğitim öğretim hayatımın devamı için kritik bir öneme sahiptir. Tüm bu sebeplerden isnat edilen fiili işlemediğimi, teşebbüs dahi etmediğimi takdirinize sunar hakkımda yapılacak tahkikat neticesinde, kurulunuzdan; disiplin cezası verilmesine yer olmadığına kararının verilmesini talep ederim." şeklinde ifade vermiştir.

12) Soruşturma evrakının incelenmesinde başvuruya konu kopya eylemi olarak nitelendirilen ve ayrıntılarına ilgililerin ifadeleri kapsamında yukarıda yer verilen olay hakkında mevzuatta belirtilen hususlar çerçevesinde soruşturma başlatılmış, soruşturma evresinde yukarıda yer verilen ifadeler ile sınav günü tutulan tutanakta yer verilen ifadelerin birbiriyle tutarlı olmadığı, 11/1/2019 tarihli sınav günü tutulan tutanakta "kendi sol hizasında bulunan bir başka öğrencinin kâğıdına bakmak üzere başını çevirerek ve vücuduyla o yönde bir harekette bulunarak sınav başında "kendi kâğıdınız dışında başka bir kişi ya da kâğıtla temasınız olmasın" şeklindeki duyurumuza konu yasağı ihlal etmiştir." ifadelerine yer verilmişken, soruşturma kapsamında verdiği ifadede ....; "tutanakta belirtilen sınav esnasında arkadaşının kâğıdına baktığı tespit edilmiştir." ifadelerine, ... ise; "Öğrencinin kopya çektiğinin tespit anı ve hemen ertesinde, devam etmekte bulunan sınav ortamını olumsuz etkileyecek şekilde..." ifadelerine yer vermek suretiyle, net ifadelerle başvuranın kopya çektiğini belirttikleri, ancak sınav günü tutulan tutanakta böyle bir tespitten bahsedilmediği görülmektedir. Ayrıca soruşturma evresinde yazılı olarak sunulan ifadelerde araştırma görevlileri tarafından başvuranın kopya çektiği hususunda net ifadelerle yer verildiği halde, yapılan soruşturma neticesinde başvuranın herhangi bir şekilde kopya çektiğinin tespit edilemediği sonucuna varılmış ve sınav gözetmenleri tarafından soruşturma sürecinde verilen ifadelerin tutarlı

olmadığı, dolayısıyla ilgili araştırma görevlilerinin başvuran hakkında objektif davranmadığı anlaşılmaktadır.

13) Başvuranın yaptığı iddia edilen suçta konu eylemin diğer tarafı olan .... 'nin soruşturma sürecinde verdiği ifadeler dikkate alındığında; sınav salonunda başvuranın ....'nin iki sıra önünde sağ çaprazında oturduğu, aralarında basamaklı koridor bulunduğu.... ile başvuranın sınav esnasında göz göze geldiği, bunun üzerine ikisinin de kâğıtlarının görevli tarafından alındığı, görevlinin ise ....'ye niyetine güvendiği için tutanak tutmayacağını söylediği anlaşılmaktadır. Bu ifadeler dikkate alındığında arada yer alan merdivenli koridor nedeniyle başvuranın ....'den daha alçakta, iki sıra önde ve basamaklı koridorun karşı tarafında oturduğu ve kopya çekme eylemi bakımından fiziken mümkün olmayan bir durumun bulunduğu anlaşılmaktadır.

14) Başvuranın ve ....'nin sınav esnasında olan göz teması nedeniyle sınav kâğıtlarının alındığı, bu durum üzerine başvuran hakkında tutanak tutularak sınavının geçersiz sayıldığı ve hakkında soruşturma başlatıldığı, ancak kopya çekme girişimi olarak iddia edilen ve kopya çekmek için karşılıklılık gerektiren fiil nedeniyle .... hakkında kendisine iyi niyetli olduğu açıklaması yapılarak herhangi bir işlem yapılmadığı anlaşılmaktadır. Objektif ve somut bir değerlendirme yapılması, fiilin gerçekleşip gerçekleşmediği, disiplin cezası gerektirip gerektirmediğinin anlaşılması için iki taraf için de eşit muamelenin yapılması gerekirken bir taraf bakımından niyet okunarak görmezden gelindiğinin bildirilmesi, sınavının geçerli sayılması, hakkında tutanak tutulmaması ve disiplin soruşturması açılmazken, diğer taraf bakımından sınavının geçersiz sayılması, tutanak tutularak disiplin soruşturması geçirmesi, disiplin cezası alması ve bursunun kesilmesi sonuçlarının ortaya çıktığı göz önüne alındığında orantısız, eşitliğe ve hukuka aykırı bir işlemin yapıldığı anlaşılmaktadır.

15) Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin 5 inci maddesinde *“Sınavlarda kopyaya teşebbüs etmek.”* durumunda kınama cezası verileceğinin düzenlendiği, başvuranın sınav esnasındaki davranışının ise başka bir öğrencinin sınav kâğıdına bakma girişimi olarak görüldüğü, bu itibarla bu eyleme ilişkin yapılan değerlendirmenin sınav esnasındaki sınav gözetmenlerinin gözlem ve tespitleri neticesinde yapıldığı anlaşılmaktadır. Yönetmeliğin 24 üncü maddesinde yer alan; *“Disiplin cezalarını vermeye yetkili amirler ile disiplin kurulları bu cezalardan birini verirken, disiplin suçunu oluşturan eylemlerin ağırlığını, soruşturulan öğrencinin daha önce bir disiplin cezası alıp almadığını, davranış, tavır ve hareketlerini, işlediği fiil ve yaptığı hareket dolayısıyla pişmanlık duyup duymadığını dikkate alırlar.”* hükmü kapsamında yapılan değerlendirmede ise başvuranın önceden aynı sebeple disiplin cezası almış olması, söz konusu fiile ilişkin davranışları da değerlendirilerek bir alt cezanın uygulanmayarak başvuran hakkında kınama cezası verildiği anlaşılmaktadır.

16) Soruşturma evrakından anlaşıldığı üzere, başvuranın sınav esnasında sınav kurallarına aykırı olarak sınav kâğıtlarından farklı bir tarafa bakması nedeniyle başvuranın ve baktığı iddia edilen kişinin sınav kâğıtlarının alındığı, başvuranın sınavının geçersiz sayıldığı ve başvuranın ilgili sınavda kopya çektiği tespit edilememiş olmasına rağmen, tanık ve gözetmen ifadelerine

dayanılarak yapılan soruşturma neticesinde başvuranın başını çevirmesi fiilinin kopya çekmeye teşebbüs olarak değerlendirilerek bu yönde ceza uygulandığı anlaşılmıştır.

17) Üniversitenin bir idare olarak hizmet sunduğu bireylere, yani öğrencilerine, üniversite içinde kabul edilmiş olan düzen kurallarına uymamaları halinde yaptırım uygulama yetkisine sahip olduğu açıktır. Ancak disiplin hukukunun kaynağını oluşturan bu yetkinin, Anayasa çerçevesinde, yasalarla belirlenen koşullarda kullanılacağı ve idarenin, yasal belirleme ve dayanak olmadan herhangi bir davranışın yaptırım gerektirdiğini takdir edip kendi yetkisiyle bu konuda kural koyamayacağı göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Ayrıca disiplin soruşturması yapılırken ve disiplin cezası verilirken de disiplin hukukuna hâkim olan temel ilkelerin gözden kaçırılmaması gerekmekte olup bu ilkelerden “Şüpheden sanık yararlanır. [in dubio pro reo]” ilkesi ile “Ölçülülük” ilkesi mevcut dosya kapsamında dikkat çekmektedir. Bu ilkelerden “Şüpheden sanık yararlanır.” ilkesi isnat edilen suçun işlendiğinin şüpheye mahal verilemeyecek derecede ispatlanamaması durumunda ya da hukuken geçerli olarak kabul edilmeyecek deliller dışında bilgi ve belge bulunamaması halinde disiplin cezası verilemeyeceğini; Anayasal bir ilke olan “ölçülülük” ilkesi ise suç ve ceza arasında adil bir dengenin bulunması gerektiğini ifade etmektedir. 3 alt ilkeden oluşan ölçülülük ilkesinde elverişlilik, gereklilik ve orantılılık, yani işlenen fiil ve davranışa uygulanacak disiplin cezasının elverişli ve gerekli bulunması, ayrıca fiil ile ceza arasında makul bir orantının bulunması gerekmektedir.

18) Her ne kadar başvuranın sınav kurallarına aykırı hareket ettiği gerekçesiyle sınav kurallarına aykırı olan “başka tarafa bakma” fiili kopya çekmeye teşebbüs olarak nitelendirilmiş olsa da, başvuranın bu fiilinin tek başına kopya çekmek için elverişli bir icra hareketi olarak kabul edilmesi ve bir fiilin kopya çekmeye teşebbüs olarak değerlendirilebilmesi için bu fiilin kopya çekme eylemine doğrudan doğruya katkı sağlayan bir icra hareketi olması gerekmekte ve bu teşebbüs nitelendirmesi de her fiil için farklı şekil ve nitelikte olabilmektedir. Örneğin kişinin ders notlarını küçük kâğıtlara veya sıraya yazması, cep telefonuyla girişimde bulunması gibi doğrudan kopya çekmeye yarayacak icrai hareketler teşebbüs olarak değerlendirilebilecekken, somut olayda kişinin yalnızca başını çevirmesi tek başına kopya çekmeye teşebbüs olarak değerlendirilemeyecek olup, kişinin başını çevirip konuşması, el kol hareketleri ile haberleşmeye çalışması gibi fiili durumlara girip de herhangi bir sebeple fiilini tamamlayamaması durumunun varlığında teşebbüs değerlendirmesinin yapılabileceği değerlendirilmektedir.

19) İdarenin objektif ve güvenilirliği konusunda tereddüt olmayan sınavları yapabilmesi için gerekli idari düzenlemeleri yaparak önceden ilgililere duyurması, sınav sırasında sınav kurallarına uymayanların veya kopya çeken ya da çekmeye teşebbüs edenlerin kuşkudan uzak, objektif ve somut bir şekilde tespit edilmesi gerekmektedir. (Danıştay 8. Daire E. 2014/1077, K. 2014/8928) İlgili Üniversite yahut Fakülteye ait sınav kurallarına uyulmaması durumunda uygulanacak yaptırımlara ilişkin herhangi bir yazılı metin Kurumumuza ulaştırılmamış olup, sınav kurallarına aykırı hareketlerin sergilenmesi durumunda “kopya çekmeye teşebbüs” nitelendirmesi yapılarak bu yönde işlem yapılacağına dair Üniversitenin herhangi bir

düzenleyici işlemine de rastlanmadığından, başvuranın salt başını çevirmiş olması fiilinin, bakma girişiminde bulunduğu iddia edilen kişinin kendisinden 2 sıra geride, koridorun karşı tarafında ve kendisinden yüksekte olması sebebiyle kopya çekmeye elverişli olmadığı ve başka hiçbir delil, tanık ve bulgu olmaksızın kopya çekme teşebbüsü olarak nitelendirilmesinin orantısız ve ölçüsüz olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim başvuranın fiilinin kopya çekme girişimi olduğu hususu hiçbir objektif delille ortaya konulamamış olmasına rağmen disiplin cezası verildiği anlaşılmaktadır.

20) Disiplin soruşturmalarında soruşturmanın konusunu oluşturan olayların ve disipline konu fiilleri işleyenlerin açık bir şekilde belirlenmesi amacıyla disiplin soruşturması yapılması gerekmekte olup disipline konu fiilleri işleyenlerin bir kısmı yönünden soruşturma yapılarak disiplin cezası teklifi getirilmesi ve bir kısmının ise fiilleri görmezden gelinerek soruşturmaya konu edilmemesi durumunda objektiflik ve tarafsızlık ilkelerine uygun değerlendirme yapıldığından söz edilemeyeceğinden bu şekilde hazırlanan soruşturma raporunun esas alınarak disiplin cezasına konu edilmesinin de verilen disiplin cezasını sakatlayacağı; soruşturma evresinde verilen ifadeler ile soruşturma sonunda verilen karar arasındaki çelişkiler göz önünde bulundurulduğunda objektif bir soruşturmanın yürütülmediği, sınav esnasında gerçekleşen soruşturmaya konu olan fiilin kopya çekme girişimi olduğuna ilişkin hiçbir delilin bulunmadığı, fiil ile nitelendirmenin hukuken ölçüsüz ve orantısız olduğu, söz konusu fiil ile kopya çekme girişiminin net bir şekilde ortaya konulamayışı ve ispatlanamayışı, söz konusu olayların bir bütün olarak vuku buluş şekli, olayın diğer tarafları hakkında soruşturma yapılmamış olması, soruşturmanın tarafsız, tam olarak yapılmadığına ilişkin tespitler çerçevesinde bu şekilde yürütülen disiplin soruşturması ve raporu esas alınarak disiplin cezası verilmesinin söz konusu disiplin cezasını da sakatlayacağı kanaatiyle başvurana verilen disiplin cezasında ve yapılan itirazın reddedilmesi işleminde hukuka ve hakkaniyete uyarlık olmadığı sonucuna varılmıştır.

B) İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

21) 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; idarenin Kurumumuz tarafından istenen bilgi ve belgeleri süresinde gönderdiği ve **“makul sürede karar verme”** ve **“kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi”** ilkelerine uygun davrandığı, yine **idare tarafından şikâyetçiye makul sürede cevapların verildiği** ancak şikâyetçiye verilen cevaplarda **işleme karşı hangi mercilere başvurulabileceğinin gösterilmemiş olması sebebiyle “karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi”** ilkesine uygun davranmadığı görülmüş olup, idarenin bahse konu ilkelere de uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

22) 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır. İlgili idarenin işlemine karşı dava açma süresinden kalan süre(varsa) kaldığı yerden işlemeye devam edecek olup İstanbul İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

Başvuran hakkında verilen disiplin cezasının tüm sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırılması yönünde FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

6328 sayılı Kanununun 20 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın BAŞVURANA, FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE VE YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA tebliğine;

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi